

förträffligt — det är de koncisa och eleganta promemoriorna som varit hans nycklar till ära och framgång — men läser ingenting, utom facklitteratur och historier från Vilda västern; intellektuell eller highbrow är han inte och saknar alla anspråk i den vägen. Han är religiös på övligt sätt; intet tecken finns på att han någonsin tänker på saken. Ett par groggar eller cocktails före middagen tar han gärna efter amerikansk metod, men sedan ingenting; tidigare rökte han sextio cigarretter om dagen, men slutade för några år sedan, då pulsen började bli för hög. Bridge och golf är jämte äventyrsböckerna den stora avkopplingen. Det enda excentriska är att han målar, men han målar inte vidare bra.

*

De många tal Eisenhower hållit sedan han blivit berömd har i regel endast i förbigående berört politiska frågor. Ofta har det gällt att yttra sig i största allmänhet, vid fester och inför skilda sammanslutningar, och det är ingenting förvånande i att proportionen av truism — inte sällan formade med skicklighet och energi — är högst betydande. Religionen, demokratin, arbetet, plikten, freden och Förenta nationerna prisas i dessa anföranden; det är talaren, inte talet, som varit det väsentliga.

Emellertid finns bland allt detta en del deklarationer om åsikter. Eisenhower påstås alltid ha varit republikan — trots att man inte vet om han någonsin röstat — och en republikan av mellansorten (liberal konservativ); talen ger intrycket att denna karaktäristik är riktig. Den privata företagsmännens värde betonas med kraft; flera gånger har Eisenhower yttrat att en mera generell statsdrift är oförenlig med demokrati. En och annan gång är den konservativa färgen starkare. Sålunda har Eisenhower ironiserat över kravet på trygghet (security): "Om allt vad amerikanerna begär är trygghet, så kan de söka sig till ett fängelse. Där får de tillräckligt att äta, en säng och tak över huvudet." Det är ett uttalande bland flera liknande som väckt kritik på arbetarhåll, bland annat vid CIO:s konvent förra året. Irritation framträdde också då Eisenhower år 1949 offentligt uttalade sig mot federalt (naturligtvis inte statligt) understöd till uppfostran och undervisning. Det är tämligen säkert att Eisenhower i det hela har en mera konservativ eller om man så vill gammalliberal åskådning än Franklin Roosevelt och Truman. Men det finns ingen anledning att anta att han som president skulle bli konservativ i samma mening som Taft eller att han skulle söka bryta med de senaste årtiondenas socialreformism. I fråga om Taft—Hartley-lagen anses han inta en mellanställning i förhållande till Taft och Truman.

Hållningen till medborgerliga fri- och rättigheter är klar och utpräglad liberal. Då Eisenhower talar om pressfriheten som demokratis grundval kan man inte missta sig på hans allvar. Han har bestämt uttalat sig mot alla "trohetseder" av den art som vanärat Californias statsuniversitet. I negerfrågan har han gjort allmänna deklarationer om rasernas likställighet, men han har inte preciserat sin mening; huruvida han här skulle söka fullfölja Roosevelts och Trumans program är osäkert.

Utrikespolitiskt är Eisenhower klar anhängare av Trumans politik och alltså motståndare till Taft. Han har skarpt fördömt all isola-

tionism, krävt amerikanska bidrag till Europas försvar och förklarat en västeuropeisk federation nödvändig för freden. "I världskonflikten är nationell neutralitet skadlig, om inte rent av omöjlig." Men tillika har Eisenhower framhävt att USA och Ryssland borde kunna leva i fred trots skilda regimer och ideologier. Hans avsky för krig och hans avståndstagande från alla tankar på preventivkrig har ofta kommit till klara uttryck. "Jag hatar kriget som endast en soldat som upplevt det kan göra, som blott den kan göra som sett dess brutalitet, dess meningslöshet, dess dumhet." "Krigiskhet är ett tecken på osäkerhet." "Totalt krig skulle bli vår generations självmord."

Det är möjligt att Eisenhower som presidentkandidat kommer att ta klarare position till skilda politiska frågor, men alldeles säkert är det inte. Ty denna gång, liksom vid hans tidigare framträdanden, är det främst mannen och inte åsikterna det gäller.

HERBERT TINGSTEN

Den konferens för Kulturens Frihet

28/3

som hålles i Stockholm den 29 — 30 mars avser att för Sveriges del introducera en organisation som under de senaste åren haft inte ringa betydelse i Västeuropa. Organisationen, för att använda detta namn på en fri och ganska formlös sammanslutning, har hållit en större kongress i Berlin sommaren 1950 och sedan arbetat dels genom mindre konferenser, dels genom skilda tidskrifter, såsom Der Monat i Tyskland, Preuves i Frankrike och The Twentieth Century i England. Syftet är att hävda den andliga friheten, och självfallet har organisationen därför till stor del fått karaktären av stridbar antikommunism. Bland de mera aktiva medlemmarna är män som Stephen Spender, Arthur Koestler och Ignazio Silone; det svenska initiativet har tagits av Ellen Hagen, Gurli Hertzman-Ericson, Eyvind Johnson, Vilhelm Moberg och Ture Nerman; särskilt Ture Nerman har arbetat för att få konferensen i Stockholm till stånd, och i hans utmärta tidskrift Trots Allt! finner man de grundtankar som uppbygger arbetet. Bland deltagarna från grannländerna märkes Arnulf Øverland. På konferensens program står bl. a. "Friheter som vi kan förlora" och "De intellektuellas moraliska ansvar". Avsikten är att sedermera publicera föredrag och diskussionsinlägg i broschyrform. Konferensen framträder utan större apparat, men bör kunna ordna samarbete med liknande grupper i andra länder och därmed göra en insats för den andliga friheten.